

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИКУМ З ЛОГОПСИХОЛОГІЇ

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціалізація Логопедія

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Практикум з логопсихології
Освітня програма	Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	2/4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=190&id_cou=8130

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців здатних розв'язувати складні задачі, практичні проблеми освіти дітей із особливими освітніми потребами, забезпечення професійної підготовки майбутнього логопеда. Вивчення закономірностей та особливостей психічного розвитку осіб із порушеннями мовлення різного ступеня тяжкості й різної етіології; вивчення впливу мовленнєвих розладів на психічний розвиток дитини; виявлення шляхів і механізмів компенсації та корекції вторинних відхилень; визначення перспектив розвитку дітей з порушеннями мовлення й ефективних засобів їх навчання і виховання.

Цілі:

- озброєння студентів практичними навичками і вміннями з логопсихології.
- формування професійні компетентності, що дозволить реалізовувати логопедичну допомогу дітям із особливими освітніми потребами та бути конкурентноспроможними фахівцями на ринку праці.
- засвоєння ключових положень логопсихології;
- опанування студентами теоретико-методичними підходами до вивчення предмета, основними поняттями та термінологією;
- опанування студентами системою знань з основ логопсихології для забезпечення їх підготовки до практичної діяльності з спеціального психологічного супроводу в системі освіти осіб із порушеннями мовлення та усунення і попередження дисбалансу між процесами навчання й розвитку цієї категорії та їх потенційними можливостями, удосконалення знань і умінь щодо здійснення корекційної функції професійної діяльності вчителя-логопеда.

- ознайомлення з класичними та інноваційними методами та прийомами в логопсихології;
- формування уявлень про зміст професійної діяльності логопеда з різними категоріями дітей і дорослих;
- допомога студентам інтегруванні набутих знань із галузі педагогічних, медичних і психологічних дисциплін;
- формування вмінь проектувати та застосовувати теоретичні та практичні знання задля розвитку гармонійної особисті дітей із мовленнєвими порушеннями відповідно до положень Закону України «Про освіту»;
- спонукання студентів до самоосвіти і самовдосконалення шляхом здобуття неформальних та інформальних (у тому числі в дистанційній формі) видів освіти, розвитку особистісних якостей майбутнього вчителя-логопеда, відповідального ставлення до виконання функціональних обов'язків відповідно до класифікатора професій.

Компетентності:

Практичне застосування логопсихології в роботі з дітьми із тяжкими порушеннями мовлення;

Уміння інтегрувати знання отримані на предметах медичного та педагогічного циклів у процесі розробки практичних підходів;

Готовність використовувати набуті знання, вміння й навички в системі спеціальної та інклюзивної освіти дітей із особливими освітніми потребами;

Здатність реалізовувати новітні підходи у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами;

Здатність дотримуватись принципів логопедичної науки і практики, її методів, технологій, засобів і професійної етики;

Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання;

Готовність до інноваційної діяльності, навчання упродовж життя, професійного вдосконалення.

Програмні результати навчання

Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач освіти дітей із ООП.

Грунтовно вивчити психологічну характеристику психічного розвитку, особливості пізнавальної діяльності дітей із порушеннями мовлення, методи їх корекції, основи психологічної реабілітації осіб з мовленнєвими порушеннями.

Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації логопедичної допомоги населенню.

Знати теоретико-методологічні засади та тезаурус логопсихології як науки;

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією з логопсихології та

професійним дискурсом.
 Розуміти сучасні нейропсихологічні підходи до вивчення порушень мовленнєвого розвитку.
 Розуміти та застосовувати в подальшому на практиці міждисциплінарні зв'язки логопсихології;
 Володіти практичним інструментарієм з профілактики, діагностики, корекції та компенсації порушень мовлення в осіб із особливими освітніми потребами.
 Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Модуль I. Прикладні аспекти логопсихології Тема 1: Психологічні особливості дітей із ТПМ	Специфічні закономірності психічного розвитку осіб з тяжкими порушеннями мовлення.	Опрацювати тему в посібнику Логопсихологія
2.	Практичне заняття. Тема 2: Логокорекційні технології	Інноваційні технології в роботі з дітьми із ТПМ.	Оформити словник термінів
3.	Тема 3: Діти зі складними порушеннями розвитку з погляду логопсихології	Формування особистості дітей із складними порушеннями розвитку: психологічний аспект. Особливості психіки та мовлення дітей із ДЦП, синдромом Дауна, РАС, ЗПР, РДУГ	Підготувати презентації «Складні порушення розвитку»
4.	Практичне. Тема 4: Особливості ігрової діяльності дітей із ТПМ	Дослідження ігрової діяльності в поведінковому підході. Сутність гри з немовленнєвими дітьми.	Підготувати есе тему: «Дитина, що не розмовляє. Які ігри грати?»
5.	Тема 5: Зображувальна діяльність дітей із ТПМ	Зображувальна діяльність і артпедагогіка. Арттерапевтичні технології в психокорекційній роботі з дітьми із ТПМ.	

6.	Практичне Тема 6: Розвиток комунікації дітей із ТПМ	Комунікативний тренінг, як інноваційна технологія.	
7.	Тема 7: Особливості навчальної діяльності дітей із ТПМ	Вплив вторинних психічних порушень у дітей із ТПМ на процес навчання в школі.	Підготувати презентацію методик на діагностику шкільної зрілості
8.	Тема 8: Психокорекційн і заняття з дітьми із ТПМ	ТПМ як системне порушення мовлення. Порушення ієрархічної будови компонентів мовленнєвої системи при ТПМ. Вторинні та третинні порушення при ТПМ.	Розробити поради для занять
9.	Практичне. Тема 9: Зміст психокорекції осіб із ООП	Особливості розвитку сприймання у дітей ООП. Практичні підходи. Особливості зорового сприймання. Особливості слухового сприймання. Особливості тактильного сприймання. Особливості уваги. Особливості пам'яті. Особливості мислення. Особливості уяви.	Скласти план психокорекційн ої роботи відповідно до висновку ІРЦ
10.	Практичне. Тема 10. Розвиток вищих психічних функцій у дітей із ТПМ	Сучасні технології розвитку ВПФ у дітей із ТПМ	Знайти відео в соцмережах за темою
11.	Тема 11: Емоційно- вольова сфера осіб із ТПМ	Вплив емоцій на вищі психічні функції людини. Емоційна лабільність дітей із ТПМ. Неадекватність емоцій, істерії, тривожні та страхи у дітей із ТПМ. Профілактика порушень емоційно- вольової сфери в дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.	Розробити таблицю стенічних і астенічних емоцій
12.	Практичне заняття. Тема 12: Психічні стани осіб із ТПМ	Стенічні та астенічні психічні стани. Психічні стани та темперамент. Робота з модераційними картками. Тренінговий метод сторітелінг і «Акваріум».	Порівняльна характеристика станів

13.	Тема 13 : Особистість осіб із ТПМ	Суть загальних та специфічних закономірностей розвитку особи з мовленнєвими порушеннями. Особливості розвитку особистості дітей із тяжкими порушеннями мовлення. Поведінкові особливості. Самооцінка. Особливості мотиваційної сфери. Особливості вольових зусиль у дітей із ТПМ дошкільного та шкільного віку.	
14.	Практичне Тема 14 : Характеристика особистісного розвитку осіб із ТПМ	Переконання та ідеали як складові активності особистості. Формування самоякостей особистості: самоідентифікації, саморозвитку, самоконтролю, самокритики, тощо в школярів із ТПМ.	Виготовити схему самоякостей людини
15.	Тема 15 : Риси характеру в осіб із афазією	Вплив виховання на формування характеру в дітей із ТПМ. Єдність біологічного та соціального в розвитку акцентуацій характеру. Зміни характеру та поведінкових реакцій у пубертаті. Задатки та здібності в дітей із ТПМ	
16.	Практичне заняття. Тема 16 : Міжособистісне спілкування осіб із ТПМ	Типи комунікативної діяльності дітей із ТПМ. Міжособистісні стосунки в групах дітей із мовленнєвими порушеннями. Чи добре дитині з ТПМ в колективі нейротипових дітей? Метод «Модераційні картки»	Мартиненко І. В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення: Навч-метод посібник. Харків: Видавництво «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 12 с.
17.	Практичне заняття. Тема 17 : Особливості спілкування дітей із дизартрією	За книгою Рассели Гренчі та Даніеле Дзаноні «Історії про видатних людей із дислексією» Харків: Видавництво «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2019. 184 с.	Підготувати мотиваційне есе для сайту кафедри про видатних людей із дислексією
18.	Практичне	Особливості ігрової діяльності	Підготувати

Індивідуальні завдання																5		5
Екзамен																	50	50
Всього за тиж- нь		3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2	7	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Базима Н. В., Качуровська О. Б., Коломієць Ю. В., Мартиненко, І.В. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі: навч.-метод. Посібник. За ред. І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет. К. : ДІА. 2019. 148 с. 2. Калмикова Л. О. Формування у дітей старшого дошкільного віку мовленнєвої діяльності: діагностико-розвивальний комплекс: навч.-метод. посіб. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 384 с. 3. Конопляста С. Ю., Сак. Т. В. Логопсихологія: навч. посібник. К. : Знання, 2010. 293 с. 4. Ленів З. П. Діагностика усного мовлення старших дошкільників засобами арт-терапії. Навчально-методичний посібник. К.: Спадщина, 2011. 64 с. 5. Логопедія: підручник. За ред. М. К. Шеремет. Вид. 5-те. К: Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с. 6. Логопсихологія : курс лекцій. Навч. посібник. 3-тє вид., виправл. і доповн. Мартиненко І. В. К: ДІА, 2019. 120 с. 7. Мартиненко І. В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення: Навч-метод посібник. Харків: Видавництво «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 12 с. 8. Пахомова Н. Г. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі : Навчально-методичний посібник. Вид.2-ге, доповн. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2009.107с. 	
Додаткова література:	
<ol style="list-style-type: none"> 9. Визель Т. Г. Основы нейропсихологии. Учебник для студентов вузов. М., 2019. 264 с. 10. Выготский Л.С. Основы дефектологии. Учебники для вузов . СПб.: 2003. 654 с. 11. Государев Н.А. Специальная психология: Учебное пособие. М. : Ось-89. 2008. 288 с. 12. Калягин В. А., Овчинникова Т. С. Логопсихология: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М. : «Академия», «2007. 320с. 13. Довідник учителя-логопеда. Авт.-упор. Лупінович С.М. Тернопіль: 	

Мандрівець, 2008. 112 с.

14. Лазарева І.А. Неврологічні основи логопедії: Навчально-методичний посібник для студентів дефектологічних спеціальностей. Луганськ, 2005.132с.
15. Ленів З.П., Призванська Р. А. Ресурсність музикотерапії в психокорекції дітей із особливими потребами. «Простір арт-терапії: ресурси зцілення»: матеріали XI Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. Київ, 2014. С.151-153.
16. Неврологічні основи логопедії. За ред. Шеремет М. К., Боряк О. В. Суми: ФОП Цьома С. П., 2016. 252 с.
17. Логопедія: Підручник для вищої школи. За ред. М. К. Шеремет. К.: «Слово», 2010. 376 с.
18. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. Київ: «Каравела», 2017. 326 с.
19. Трухін І. О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник. К.: Центр навч. літератури, 2005. 336 с.
20. Тюптя О. Комунікативна компетентність особистості. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство. Наук.-метод. зб. К., 2000. с. 334. С. 200–207
22. Фурман А. В. Психодіагностика інтелекту в системі диференційного навчання. К., 1993.
23. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я: Монографія. – К.: НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. 240 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 54-12-35 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Ленів Зоряна Павлівна, канд. пед. наук, доц
Контактна інформація викладача	lzoryana@ukr.net

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та
--------------------------	---

	<p>викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» □ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». □ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». □ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. □ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. □ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-</p>

	документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками

	олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач – доц. Ленів З. П.